

Asia: VM/1143/03.01.00/2018

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle Digi- ja väestötietovirastoa koskevaksi lainsäädännöksi sekä laeiksi eräiden rekisterihallintoa koskevien lakien muuttamisesta

Yleiset kommentit

Yleiset kommentit luonnoksesta

Sosiaali- ja terveysministeriön näkökulmasta Väestörekisterikeskuksen ja Maistraattien yhdistäminen on kannatettava uudistus. STM kiinnittää lausunnossaan huomioita lähinnä uuden viraston ohjausmalliin, elämäntapahtuma-käsitteeseen sekä väliaikaisten henkilötunnusten problematiikkaan.

Organisaatiouudistus

Kommentit virastojen organisointia koskevista ratkaisuista yleisesti

Maistraattien nykyinen organisointimalli on monimutkainen ja sen selkiyttäminen on kannatettavaa. Vaikka maistraattien ja väestörekisterikeskusten tehtävissä on paljon erilaisuutta, niin myös yhdistäviä tekijöitä löytyy. Viraston tehtävistä merkittävä osa kuitenkin on Oikeusministeriön hallinnonalalle kuuluvia, joten tulosoikeuksien keskittäminen Valtiovarainministeriöön voi aiheuttaa ongelmia. Lähtökohtana tulisi olla, että jokainen ministeriö vastaa oman toimialansa lainsäädäntöön liittyvästä ohjauksesta. Tätä tulisi lopulliseen esitykseen vielä tarkentaa.

Viraston tehtäväksi ollaan säätämässä ”elämäntapahtumien rekisteröinti, vahvistaminen ja oikeusturvapalvelut”. Elämäntapahtuma on käsitteenä julkisessa hallinnossa uusi ja vielä jäsentymätön. Yksityiskohtaisissa perusteluissa on kuvattu, että tässä yhteydessä elämäntapahtumilla tarkoitetaan uuden virastoon liittyviin tehtäviin kuuluvat rekisteröinnit, vahvistamiset ja oikeusturvapalvelut. Elämäntapahtumaa käytetään kuitenkin laajemmin kuvaamaan myös elämäntilanteita ja niihin liittyviä muutoksia mm. hallituksen elämäntapahtumapiloteissa. Lisäksi on paljon elämäntapahtumamuutoksia joihin ei liity millaisia oikeudellisia muutoksia. Tämän vuoksi elämäntapahtumakäsitettä olisi syytä vielä arvioida. Vaihtoehtoinen tapa ilmaista sama asia voisi olla ”kansalaisen oikeudellisen aseman muutosten rekisteröinti, vahvistaminen ja oikeusturvapalvelut.”

Kommentit lakiin Digi- ja väestötietovirastosta

Elämäntapahtumakäsite korvataan paremmin viraston tehtäviä kuvaavalla käsitteellä (3 §)

Oikeusministeriön tosiasiallinen mahdollisuus vastata sen vastuulla olevan lainsäädännön toimeenpanoon ohjauksesta on tarkennettava (7 §)

Muu rekistereitä ja tiedonhallintaa koskeva sääntely

Yleiset kommentit virastojen tietojen käsittelyä koskevista ratkaisuksista

Esityksessä viitataan useissa kohdin valmistella olevaan tiedonhallintalakiin, vaikka siihen liittyvän hallituksen esityksen varmistuminen on epävarmaa tällä hallituskaudella. Ennen lopullisen esityksen antamista on varmistuttava siitä, että miten tiedonhallintalaki tulee etenemään.

Väliaikaisten henkilötunnusten myöntäminen on haaste sosiaali- ja terveyspalveluissa. Henkilöllä jolle ei ole myönnetty suomalaista henkilötunnusta ei tällä hetkellä saada yhtä väliaikaista henkilötunnusta vaan se vaihtelee toimintayksiköittäin. Tämä on ongelmallista tilanteissa, joissa henkilön tietoja pitäisi käyttää useassa eri paikassa (esim. Kanta-palveluiden avulla). Haaste korostuu entisestään tulevassa sote-palveluiden valinnanvapaudessa, jossa asiakas voi saada palveluita eri palvelunantajilta enenevissä määrin. Ongelman kestävä ratkaisu edellyttäisi sitä, että tulevan digi- ja väestötietoviraston tehtäväksi osoitetaan väliaikaisten henkilötunnusten hyödyntäminen.

Kommentit väestötietolain (661/2009) muuttamisesta

Lisätään viraston tehtäväksi väliaikaisten henkilötunnusten myöntäminen.

Kommentit Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annettavaan lakiin

-

Kommentit muihin viraston tietojenkäsittelyä koskeviin säännöksiin

-

Tekniset säädösmuutokset

Kommentit säädösten valmistelusta ja muutostarpeiden kartoituksesta

-

Puuttuuko lausuntopyynnön liitteenä olevasta luettelosta (Liite 2) jokin laki, jota olisi muutettava organisaatiouudistuksen myötä?

-

Esityksen vaikutukset

Kommentit esityksen vaikutuksista

-

Muut kommentit

Muut kommentit

-

Sillanaukee Päivi
Sosiaali- ja terveysministeriö

Huovila Mikko
Sosiaali- ja terveysministeriö - OHO / DITI